

FİNANSAL OKURYAZARLIK

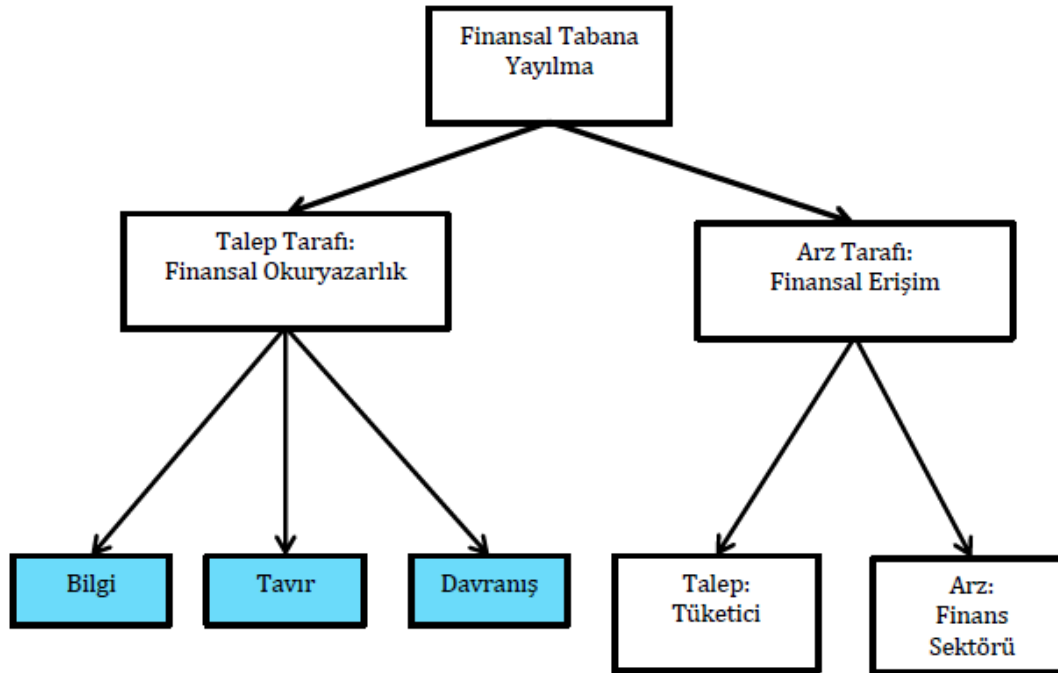

FİNANSAL OKURYAZARLIK ARAŞTIRMASI

FİNANSAL TABANA YAYILIM"IN SINIFLANDIRILMASI

Şekil 1 Finansal Tabana Yayılım Sınıflandırma

FİNANSAL OKURYAZARLIK

Finansal okuryazarlık, bir tüketicinin paranın kullanımında ve yönetiminde bilgiyle değerlendirme yapmasını ve yatırımlara yön verecek finansal araçların seçiminde etkili ve rasyonel kararlar verebilmesini sağlayan yeterlilik düzeyi olarak tanımlanır.

FİNANSAL OKURYAZARLIK

- Aylık, yıllık gelir gider planı, yani 'bütçe' yapmaktır.
- Harcama disiplinine sahip olmaktır.
- Harcamalarda bütçeyi aşmamaktır.
- Aşırı borçlanmamaktır.
- Parasal riskleri doğru almaktır
- Tasarruf yapmaktır
- Kuruşla başlayarak para biriktirebilmektir.
- Girişimci olacak cesarete ve bilgiye sahip olmaktır.
- Finansal okuryazar olmak, paylaşmaktır

FİNANSAL BİLGİ

“Finansal okuryazar” olarak adlandırdığımız bir kişi, ana finansal kavramlar hakkında bazı temel bilgilere sahip olmalıdır.

Tablo 1 Finansal bilgi sorunlarına verilen doğru cevap oranları

	Bölme	Paramın zaman değeri	Ödenen Faiz	Basit Faiz	Basit ve Bileşik Faiz	Risk ve Getiri	Enflasyon	Çeşitlendirme
Macaristan	96%	78%	95%	61%	46%	86%	91%	61%
Estonya	93%	86%	84%	64%	31%	72%	85%	57%
Almanya	84%	61%	88%	64%	47%	79%	87%	60%
İrlanda	93%	58%	88%	76%	29%	84%	88%	47%
Çek Cumhuriyeti	93%	80%	88%	60%	32%	81%	70%	54%
İngiltere	76%	61%	90%	61%	37%	77%	94%	55%
Malezya	93%	62%	93%	54%	30%	82%	74%	43%
Polonya	91%	77%	85%	60%	27%	48%	80%	55%
İngiliz Virgin Adaları	84%	74%	60%	63%	20%	83%	87%	41%
Ermenistan	86%	83%	87%	53%	18%	67%	57%	59%
Türkiye	87%	37%	84%	43%	19%	87%	77%	69%
Arnavutluk	89%	61%		40%	10%	77%	81%	63%
Peru	90%	63%		40%	14%	69%	86%	51%
Norveç	61%	87%	61%	75%	54%	18%	68%	51%
Güney Afrika	79%	49%	65%	44%	21%	73%	78%	48%

FİNANSAL TUTUM/TAVIR

Tutumlar ve tercihler, finansal okuryazarlığın önemli bir parçası olarak kabul edilmektedir

Örneğin,

eğer insanların gelecek için birikim yapma yönünde olumsuz bir tutumları varsa onların birikim davranışını gerçekleştirmeye çok daha az yatkın olacağı tartışılabilir. Benzer şekilde, kısa vadedeki isteklerini önemsemeyi tercih eden kişilerin, acil durumlar için tasarruf ya da uzun vadeli finansal planlar yapma ihtimalleri daha düşük olacaktır.

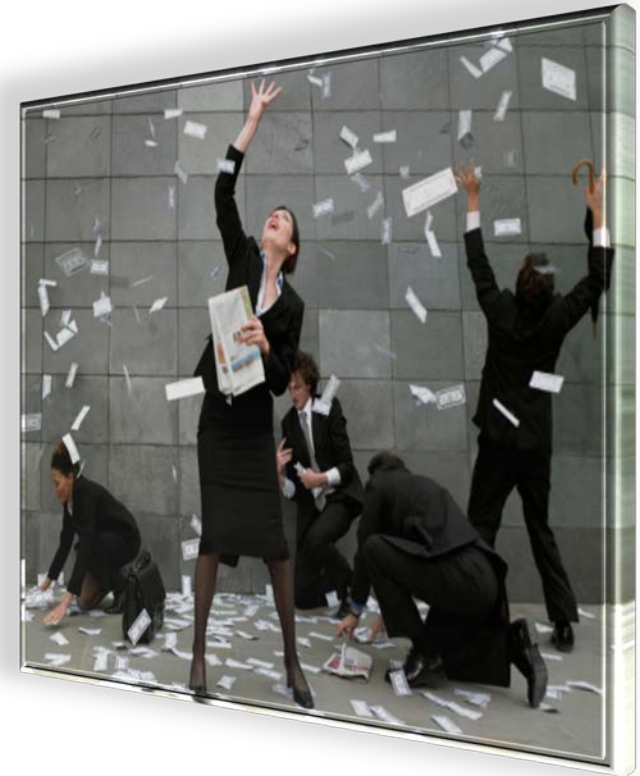
Tablo 2 Finansal Tutuma ilişkin aşağıdaki ifadelere itiraz eden katılımcıların yüzdesi

	Uzun vadede harcamayı tasarruf etmeye yeğlerim.	Bugün için yaşar ve yarın için pek endişelenmem	Para Harcamak İçindir.
Peru	64%	72%	45%
Arnavutluk	61%	66%	45%
Norveç	57%		
Macaristan	56%	68%	33%
İngiliz Virgin Adaları	60%	66%	31%
Güney Afrika	48%	60%	39%
Türkiye	52%	62%	31%
Çek Cumhuriyeti	45%	69%	29%
Almanya	49%	65%	26%
Malezya	47%	57%	26%
İrlanda	38%	54%	30%
İngiltere	35%	50%	29%
Estonya	39%	49%	24%
Polonya	19%	45%	12%
Ermenistan	8%	60%	2%

FİNANSAL DAVRANIŞ

Kişilerin davranış şekillerinin, mali refahları üzerinde önemli bir etkiye sahip olması nedeniyle, finansal okuryazarlık ölçümünde davranışların etkilerinin belirlenmesi önemlidir. OECD INFE çekirdek anketi çeşitli soruları farklı tarzlarda sorarak,

- satın almadan önce düşünme,
- faturaları zamanında ödeme ve bütçeleme,
- hedeflere ve ihtiyaçlara ulaşabilmek için tasarruf ve harcama gibi davranışlar hakkında bilgi edinmeye amaçları.

Tablo 3 Finansal davranış ve ürün seçimi yüzdeleri

	Davranış ifadeleri					Finansal ürün seçimi			
	Dikkatli alışveriş	Zamanında fatura ödeme	Kişisel mali durum takibi	Uzun vadeli hedef koyma	Sorumluluk ve bütçeleme	Aktif tasarruf ve yatırım alımları	... Bilgi edindikten sonra	...Bağımsız tavsiye aldıktan sonra	İhtiyaçları karşılamak için borç almama
İngiliz Virgin Adaları	87%	83%	80%	68%	43%	83%	70%	2%	87%
Malezya	92%	69%	78%	64%	74%	97%	39%	3%	79%
Almanya	82%	96%	87%	61%	22%	86%	52%	5%	96%
Peru	91%	86%	82%	71%	49%	62%	52%	4%	73%
İrlanda	83%	85%	85%	56%	54%	53%	39%	10%	86%
Norveç	72%	79%	89%	59%	25%	71%	57%	5%	93%
İngiltere	77%	89%	80%	43%	43%	68%	29%	16%	91%
Çek Cumhuriyeti	75%	85%	76%	36%	37%	72%	28%	10%	89%
Ermenistan	91%	94%	81%	58%	51%	36%	42%		53%
Güney Afrika	83%	61%	65%	55%	43%	53%	56%	3%	74%
Polonya	70%	78%	81%	46%	54%	51%	32%	2%	79%
Macaristan	86%	82%	71%	52%	31%	27%	48%	4%	86%
Arnavutluk	87%	77%	71%	30%	59%	42%	49%	2%	69%
Türkiye	80%	70%	48%	36%	55%	30%	44%	41%	70%
Estonya	68%	83%	78%	41%	28%	36%	24%	8%	78%

FİNANSAL OKURYAZARLIK GÖSTERGELERİ: BİLGİ, DAVRANIŞ VE TUTUM

Bilgi, davranış ve tutum göstergelerini bir arada değerlendirdiğimizde farklı çıkarımlar yapabilmekteyiz.

Tablo 4 Finansal okuryazarlığa ilişkin bilgi, davranış ve tutum boyutlarında yüksek puan alan katılımcıların ülke içi oranları

	Bilgi Puanı		Davranış Puanı		Tutum Puanı	
	Yüksek Puan Alanların Oranı	Ulke Sıralaması	Yüksek Puan Alanların Oranı	Ulke Sıralaması	Yüksek Puan Alanların Oranı	Ulke Sıralaması
İngiliz Virgin Adaları	57%	6	71%	1	67%	4
Almanya	58%	4	67%	2	63%	5
Macaristan	69%	1	38%	13	69%	2
Peru	41%	13	60%	4	71%	1
Çek Cumhuriyeti	57%	5	48%	8	62%	6
Malezya	51%	8	67%	3	53%	10
İrlanda	60%	3	57%	6	49%	12
İngiltere	53%	7	51%	7	49%	11
Arnavutluk	45%	11	39%	12	69%	3
Norveç	40%	14	59%	5	57%	8
Estonya	61%	2	27%	15	46%	13
Polonya	49%	9	43%	9	27%	14
Türkiye	43%	12	37%	14	61%	7
Güney Afrika	33%	15	43%	10	54%	9
Ermenistan	46%	10	41%	11	11%	15

Tablo 5 Türkiye’de yaş aralıkları itibariyle yüksek finansal okuryazarlık oranları

Yaş Aralığı	Finansal Okuryazarlık Oranları Yüksek Parametre Sayısı			
	0	1	2	3
18-19	0.17778	0.37778	0.35556	0.08889
20-29	0.11115	0.39024	0.36934	0.12892
30-39	0.11615	0.36544	0.33711	0.1813
40-49	0.17391	0.37154	0.27668	0.17787
50-59	0.12281	0.42105	0.27485	0.18129
60-69	0.14458	0.42169	0.3253	0.10843
70-79	0.16129	0.54839	0.25806	0.03226
80-00	0.14286	0.42857	0.42857	0

Tablo 6 Gelir gruplarına göre finansal okuryazarlık

Gelir Grubu	Ortalama	Medyan
Düşük gelir grubu	53.91	54.55
Milli gelir ortalaması seviyesinde	63.14	64.41
Yüksek gelir grubu	69.23	68.18
Gelir Grubu sorusunu “Cevap vermek istemiyorum” veya “Bilmiyorum” olarak cevaplayanlar	56.36	57.59

Tablo 7 Eğitim seviyesine göre finansal okuryazarlık

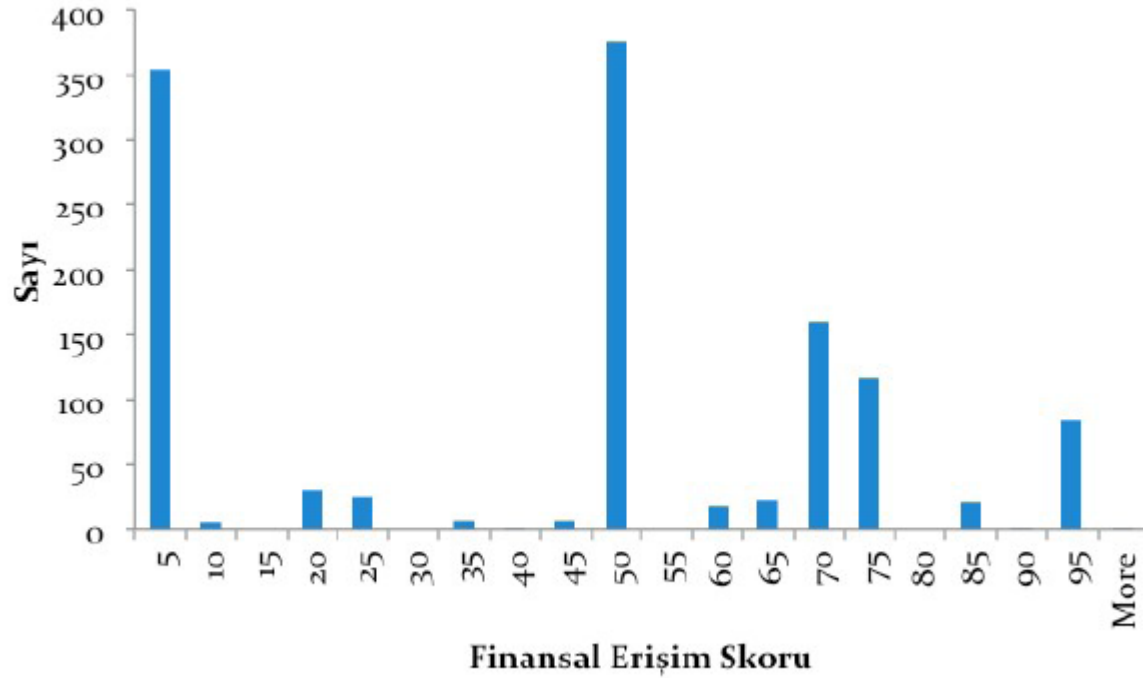
Eğitim durumu	Finansal Okuryazarlık Oranları Yüksek Parametre Sayısı			
	0	1	2	3
Lise altında	0.2062	0.49453	0.22628	0.07299
Lise mezunu	0.08022	0.31343	0.40858	0.19776
Lise üzerinde	0.05517	0.26897	0.36552	0.31034

FİNANSAL ERİŞİM

Finansal erişimin ölçülmesi için tasarlanan Finansal Erişim Endeksi'nin oluşturulmasında finansal hizmetlerin tüketiciler tarafından kullanılma oranları baz alınmaktadır.

Şekil 2 Finansal Erişim Skoru Dağılımı

FİNANSAL ERİŞİM GÖSTERGELERİ VE DEMOGRAFİK DAĞILIM

Tablo 8 Finansal Erişim Endeksi ve Cinsiyet

Cinsiyet	Katılımcı Sayısı	Ortalama	Finansal Erişim Endeks Değerleri		
			Medyan	Minimum	Maksimum
Erkek	589	50,30	50,00	0	95
Kadın	641	36,58	50,00	0	100
Toplam	1230	43,15	50,00	0	100

Tablo 9 Finansal Erişim Endeksi ve Medeni Hal

Medeni Hal	Katılımcı Sayısı	Ortalama	Finansal Erişim Endeks Değerleri		
			Medyan	Minimum	Maksimum
Evli	866	42,61	50,00	0	100
Bekar	310	44,75	50,00	0	95

Tablo 10 Finansal Erişim Endeksi ve Yařanılan Çevre

Yařanılan Çevre	Katılımcı Sayısı	Finansal Erişim Endeks Değerleri			
		Ortalama	Medyan	Minimum	Maksimum
Köy, mezra veya kırsal alan (Nüfusu 3000'den az)	267	29,30	20,00	0	95
Küçük kasaba (Nüfusu 3000 ila 15000 arası)	13	60,19	50,00	45,00	95
Kasaba (Nüfusu 15 000 ila 100 000 arası)	86	40,26	50,00	0	95
Şehir (Nüfusu 100 000 ila 1 000 000 arası)	108	40,30	50,00	0	95
Büyük şehir (Nüfusu 1 000 000 dan daha fazla)	756	48,27	50,00	0	100

Tablo 11 Finansal Erişim Endeksi ve Yaş

Yaş Aralığı	Katılımcı Sayısı	Finansal Erişim Endeks Değerleri			
		Ortalama	Medyan	Minimum	Maksimum
15-19	45	24,44	0,00	0	75
20-29	287	44,88	50,00	0	100
30-39	353	46,35	50,00	0	95
40-49	253	37,29	50,00	0	95
50-59	171	44,48	50,00	0	95
60-69	83	50,99	50,00	0	95
70+	38	38,29	50,00	0	95